

ien) omtaltes det på 25. generalforsamling fremlagte forslag om at lade generalforsamlingen nedsætte et ad hoc udvalg til at undersøge, hvorledes domstolen kunne spille en mere effektiv rolle i det internationale samfund. Og de påfølgende indlæg drejede sig alle om de argumenter, der kunne anføres for eller imod etableringen af et sådant udvalg, samt om de spørgsmål, udvalget i givet fald kunne tage op til behandling, dets sammensætning m. m. Også en række betragtninger af mere generel, ideologisk og politisk-sociologisk karakter vedrørende det moderne internationale samfunds indstilling til domstolsbehandling af mellemfolkelige tvister fremkom.

Med undtagelse af de fleste østeuropæiske lande samt en del andre, herunder Frankrig, Spanien, Irak og Zambia, blev der i et betydeligt antal indlæg givet principiel tilslutning til tanken om etablering af et ad hoc udvalg. I nogle indlæg anførtes det dog, at et sådant udvalg næppe burde overveje forslag om ændringer i Den internationale Domstols statut, der udgør en integrerende del af FN-pagten, og som må ændres ved samme fremgangsmåde som foreskrevet med hensyn til pagtændringer, men at udvalget i øvrigt burde behandle ethvert forslag, hvis gennemførelse ville tjene til at give domstolen en mere aktiv rolle. Opgaven måtte være at undersøge de muligheder for en styrkelse af domstolens betydning, som forelå inden for den gældende statuts og de eksisterende procedurereglers rammer, der var tilstrækkeligt fleksible til en tilpasning til nutidens krav.

I flere af de indlæg, der gik ind for nedsættelsen af et ad hoc udvalg, blev det erindret, at den på 25. generalforsamling vedtagne resolution havde været udtryk for et kompromis mellem de stater, der støttede tanken om en dyberegående undersøgelse af domstolens stilling og funktion, og de, der ikke fandt en sådan undersøgelse nødvendig, eftersom en løsning på problemerne omkring domstolens svindende rolle hovedsagelig måtte betragtes som et politisk viljespørgsmål, som det var de enkelte landes egen opgave at tage stilling til, og ikke et spørgsmål om at foretage eventuelle ændringer i statuten eller lignende. Flere tilhængere af et ad hoc udvalg fremhævede imidlertid, at udviklingen siden 1945 kunne tale

for en ændring af nogle af bestemmelserne i domstolens statut — hvoraf en stor del i øvrigt var baseret på statuten for den efter første verdenskrig etablerede mellemfolkelige domstol — og ikke blot for en række ændringer i domstolens procedureregler, som domstolen i øvrigt selv var i færd med at revidere. Herudover anførtes det, at domstolen burde gøre større brug af de muligheder, der allerede stod åben for den, således bestemmelsen i statuttens art. 26 om nedsættelse af en eller flere afdelinger på mindst tre dommere til behandling af særlige arter af sager (eksempelvis vedrørende arbejdsforhold, transit, samfærdsel) samt bestemmelsen i art. 29 om en afdeling bestående af fem dommere til behandling af sager ved en summarisk procedure („summary procedure“).

Bestemmelserne i statuttens art. 38 om domstolens anvendelse af folkerettens kilder gav anledning til adskillige kommentarer fra udviklingslandenes side. Det blev således anført, at udtrykkene „international sædvane“ og „almindelige retsgrundsætninger, som anerkendes af civiliserede nationer“ ikke altid var overensstemmende med mange staters legitime aspirationer, især ikke de stater, der ikke havde deltaget i udformningen af sådan sædvane eller sådanne retsgrundsætninger. Hertil kom, at art. 38 også som et element ved konstateringen af, hvad der var gældende folkeret, medtog de forskellige nationers mest ansete juridiske forfattere, af hvilke der imidlertid ikke fandtes mange i de nye stater. Foruden de klassiske retskilder burde domstolen også anvende resolutioner og deklARATIONER vedtaget af generalforsamlingen og sikkerhedsrådet samt den nyere tids internationale aftaler etc., som alle stater, herunder de nyeste, havde været med til at udarbejde.

I flere indlæg blev der slået til lyd for, at den ulige geografiske fordeling af dommerne måtte afhjælpes. Fra anden side anførtes det imidlertid, at domstolens nuværende sammensætning på passende måde afspejlede den geografiske fordeling af de forskellige lande i verden og forøvrigt svarede til sikkerhedsrådets øjeblikkelige spektrum. I nogle indlæg blev det henstillet til overvejelse at indføre en aldersgrænse for dommerne, f. eks. en regel om obligatorisk tilbagetræden ved det fyldte 72. år. Tanken om en